

MINISTRI MÄÄRUS

13.01.2025 nr 3

**Iseseisva õendusabiteenuse osutamine ja
õendusabi erialad**

Määrus kehtestatakse tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 24 lõike 2, § 25 lõigete 2 ja 3, § 25¹ lõike 4 ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 43 lõike 1 alusel.

**1. peatükk
Üldnõuded ja reguleerimisala**

§ 1. Üldsätted

Määrusega kehtestatakse:

- 1) õendusabi erialade loetelu;
- 2) iseseisvalt osutatavate ambulatoorsete õendusabiteenuste loetelu ja nende hulka kuuluvad tegevused, ambulatoorse õendusabiteenuse osutamise tingimused ning nõuded ambulatoorse õendusabiteenuse osutamiseks vajalikele ruumidele, sisseseadele, aparatuurile, töövahenditele ja ravimitele;
- 3) õendusabiteenuse iseseisvalt osutatavate õendusabiteenuste loetelu ja nende hulka kuuluvad tegevused ning nõuded statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks vajalikule töötajate koosseisule, ruumidele, sisseseadele, aparatuurile ja töövahenditele;
- 4) koolitervishoiuteenust osutava õe tegevused ning nõuded õe tegevuste ajale, mahule, kättesaadavusele ja asukohale.

§ 2. Õendusabi erialade loetelu

(1) Õendusabi erialad on:

- 1) intensiivõendus;
- 2) kliiniline õendus;
- 3) terviseõendus;
- 4) vaimse tervise õendus.

(2) Lõikes 1 nimetatud õendusabi eriala omandanud õde nimetatakse eriõeks.

**2. peatükk
Iseseisvalt osutatavad ambulatoorsed õendusabiteenused**

§ 3. Iseseisvalt osutatavad ambulatoorsed õendusabiteenused ja nende hulka kuuluvad tegevused

(1) Iseseisvalt osutatavad ambulatoorsed õendusabiteenused (edaspidi *ambulatoorsed õendusabiteenused*) on:

- 1) koduõendusteenus;
- 2) koolitervishoiuteenus;
- 3) õe vastuvõtuteenus.

(2) Ambulatoorsete õendusabiteenuste hulka kuuluvad järgmised tegevused:

- 1) patsiendi terviseseisundi ja -vajaduste hindamine ja jälgimine;
- 2) õendusdiagnoosi määramine;
- 3) oodatavate õendustulemuste püstitamine;
- 4) õendustegevuste ja -toimingute kavandamine ja elluviimine, sealhulgas patsiendi nõustamine, tervisedendamine ja haiguste ennetamine, eluohtlike terviseseisundite äratundmine ja esmaabi osutamine;
- 5) õendustulemuste hindamine;
- 6) terviseandmete dokumenteerimine.

(3) Koduõendusteenuse ja õe vastuvõtuteenuse hulka kuuluvad vastavalt teenuse eripärale kõik lõikes 2 nimetatud tegevused.

(4) Koolitervishoiuteenuse hulka kuuluvad vastavalt lapse tervise jälgimise juhendile lisaks lõikes 2 nimetatud tegevustele ka järgmised tegevused:

- 1) õpikeskkonna ja õpilase tervise edendamine;
- 2) nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks ja õpilastele ohutu keskkonna tagamiseks lisaks õpilastele ka koolitöötajate immuniseerimine ja testimine tervishoiuteenuste korraldamise seaduses, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduses, põhikooli- ja gümnaasiumseaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

(5) Kui õe vastuvõtuteenust osutab eriõde, kuuluvad teenuse hulka lisaks lõikes 2 nimetatud tegevustele järgmised tegevused:

- 1) patsiendi terviseseisundi esmane hindamine;
- 2) patsiendi terviseteeonna koordineerimine;
- 3) süvendatud kliinilisi teadmisi kasutades uuenduslike meetmete rakendamine.

(6) Lõikes 5 nimetatud tegevusi võib teha ka õde, kes on omandanud eriõde III taseme pädevuse.

§ 4. Ambulatoorse õendusabiteenuse osutamine

(1) Ambulatoorse õendusabiteenuse raames võib õe vastuvõtuteenust osutada ettevõtja, kui tema vastutusel ja heaks tegutseb selle teenuse pakkumisel isik, kellel on vähemalt:

- 1) rakenduskõrgharidus või sellega võrdsustatud kvalifikatsioon ja
- 2) kahe järjestikuse aasta praktilise töö kogemus õena ning läbitud pädevuse tagamiseks ettenähtud mahus täienduskoolitused.

(2) Koduõendusteenust osutatakse koduviisiidi käigus patsiendile tema elu- või viibimiskohas.

§ 5. Koolitervishoiuteenust osutava õe tegevuste aeg, maht, kättesaadavus ja asukoht

Koolitervishoiuteenus peab olema tagatud järgmiselt:

- 1) õe töökoormus on täistööaja korral 600 õpilast;

- 2) põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 2 lõike 4 tähenduses tõhustatud tuge või erituge vajavatele õpilastele mõeldud koolis on õe töökoormus täistööaja korral 125 õpilast;
- 3) teenust tuleb osutada kooli ruumides, kui tegutsemiskohas õpib 200 või enam õpilast;
- 4) teenust võib osutada väljaspool kooli, kui tegutsemiskohas õpib vähem kui 200 õpilast ja kui koolitervishoiuteenuse osutamise koht asub õpilastele jalgsi läbitava mõistliku teepikkuse kaugusel;
- 5) teenuse osutamisel tagatakse õendusteenuse kättesaadavus õppeajal ja eksamiperioodil, mil vastuvõtuaeg moodustab vähemalt poole õe tööajast;
- 6) õe tööajal väljaspool vastuvõtuaega nõustab õde õpilasi sidevahendite teel ning teavitab neid, kuhu vajaduse korral pöörduda arstiabi või tervisealase nõu saamiseks väljaspool vastuvõtuaega;
- 7) teenuseosutaja avaldab õpilastele, koolipersonalile ja lapsevanematele nähtavas kohas kooli direktoriga kooskõlastatud vastuvõtuajad ja õe kontaktandmed;
- 8) mitme kooli teenindamisel ei tohi ühe ja sama õe vastuvõtuajad erinevates koolides kattuda;
- 9) õe ajutise äraoleku korral korraldab teenuseosutaja puuduva õe asendamise teise tervishoiutöötajaga;
- 10) teenuseosutaja paneb koolis nähtavalt välja teabe, millal on õpilasel ja lapsevanemal õigus pöörduda ettepaneku või kaebusega teenuseosutaja tegevuse kohta Terviseametisse või Tervisekassasse koos nende kontaktandmetega.

§ 5¹. Koolitervishoiuteenust osutava õe tegevuste aeg, maht, kättesaadavus ja asukoht

Koolitervishoiuteenus peab olema tagatud järgmiselt:

- 1) õe töökoormus on täistööaja korral 600 õpilast;
- 2) põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 49 lõike 1 tähenduses tõhustatud tuge vajavate õpilaste puhul on õe töökoormus täistööaja korral 441 õpilast;
- 3) põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 49 lõike 2 tähenduses erituge vajavate õpilaste puhul on õe töökoormus täistööaja korral 125 õpilast;
- 4) teenust tuleb osutada kooli ruumides, kui tegutsemiskohas õpib 200 või enam õpilast;
- 5) teenust võib osutada väljaspool kooli, kui tegutsemiskohas õpib vähem kui 200 õpilast ja kui koolitervishoiuteenuse osutamise koht asub õpilastele jalgsi läbitava mõistliku teepikkuse kaugusel;
- 6) teenuse osutamisel tagatakse õendusteenuse kättesaadavus õppeajal ja eksamiperioodil, mil vastuvõtuaeg moodustab vähemalt poole õe tööajast;
- 7) õe tööajal väljaspool vastuvõtuaega nõustab õde õpilasi sidevahendite teel ning teavitab neid, kuhu vajaduse korral pöörduda arstiabi või tervisealase nõu saamiseks väljaspool vastuvõtuaega;
- 8) teenuseosutaja avaldab õpilastele, koolipersonalile ja lapsevanematele nähtavas kohas kooli direktoriga kooskõlastatud vastuvõtuajad ja õe kontaktandmed;
- 9) mitme kooli teenindamisel ei tohi ühe ja sama õe vastuvõtuajad erinevates koolides kattuda;
- 10) õe ajutise äraoleku korral korraldab teenuseosutaja puuduva õe asendamise teise tervishoiutöötajaga;
- 11) teenuseosutaja paneb koolis nähtavalt välja teabe, millal on õpilasel ja lapsevanemal õigus pöörduda ettepaneku või kaebusega teenuseosutaja tegevuse kohta Terviseametisse või Tervisekassasse koos nende kontaktandmetega.

§ 6. Nõuded ambulatoorse õendusabiteenuse osutamiseks vajalikele ruumidele, sisseseadele, aparatuurile, töövahenditele ja ravimitele

- (1) Ambulatoorse õendusabiteenuse osutamiseks peavad ruumid vastama vähemalt järgmistele tingimustele:

- 1) ruumide pindala ja planeering vastavad tavapäraselt tervishoiuteenuse osutamiseks vajalikele tingimustele, mis võimaldavad pakkuda kvaliteetset raviteenust;
- 2) koolitervishoiuteenuse osutamisel on vastuvõturuumi suurus vähemalt 16 m², kuid see võib põhjendatud juhul olla kuni 20 protsenti väiksem;
- 3) õe vastuvõtuteenuse osutamisel on vastuvõturuumi suurus vähemalt 16 m² ja protseduuriruumi või -ruumide suurus vähemalt 16 m² või 2 x 12 m², kuid nimetatud ruumid võivad põhjendatud juhul olla kuni 20 protsenti väiksemad;
- 4) ruumide ja nende sisseseade funktsionaalne lahendus vastab osutatavale õendusabiteenusele;
- 5) ruumides on piisav õhuvahetus ning loomulik ja tehisvalgustus;
- 6) patsiendile ja personalile on loodud tingimused isikliku hügieeni toiminguteks ning raviks rakendatavate instrumentide ja vahendite puhastamiseks ja steriliseerimiseks.

(2) Koduõendusteenuse osutaja peab tagama:

- 1) sobiva keskkonna vähemalt dokumentide nõuetekohaseks hoidmiseks ning töövahendite ja aparatuuri hoidmiseks;
- 2) ühenduse telefoniside- ja arvutivõrguga.

(3) Ambulatoorse õendusabiteenuse osutajal peavad olema hügieeni- ja isikukaitsevahendid ning ühekordsed tarvikud erinevate protseduuride tegemiseks ja pakutava õendusabiteenuse sisust lähtuvalt vahendid vähemalt järgmiste tegevuste jaoks:

- 1) vererõhu, veresuhkru ja kehatemperatuuri mõõtmine;
- 2) vereanalüüsi võtmine;
- 3) südame löögisageduse ja hingamissageduse kuulamine;
- 4) kõrva, nina ja kurgu läbivaatamine;
- 5) patsiendi kaalumine ja mõõtmine;
- 6) naha ja haava puhastamine ja sidumine;
- 7) ravimite manustamine ja jäätmete hävitamine;
- 8) esmaabi osutamine.

(4) Koolitervishoiuteenuse osutajal peavad olema lisaks lõikes 3 sätestatule järgmised vahendid:

- 1) reguleeritav kaelatugi;
- 2) termotekk;
- 3) valgustatud silmatabel;
- 4) luup;
- 5) geelikott;
- 6) ühekordsed maskid kunstliku hingamise tegemiseks.

(5) Koduõendusteenuse osutajal peavad olema lisaks lõikes 3 sätestatule järgmised vahendid:

- 1) konteiner laboratoorsete analüüside transportimiseks;
- 2) erinevas suuruses põiekateetrid.

(6) Ravimite manustamisel ja vaksineerimisel peavad olema täidetud asjakohased tingimused ning külmaahela tagamiseks peab õendusabiteenuse osutajal olema:

- 1) salvestava logeriga või miinimum- ja maksimumtemperatuuri andmeid salvestava termomeetriga varustatud külmkapp;
- 2) tarneahela puudumise korral külmkehaga ja logeriga varustatud termokonteiner ravimite ja vaktsiinide transportimiseks või teenuse osutamiseks väljaspool tegevuskohta.

(7) Terviseametil on õigus kehtestada lõigetes 1, 2 ja 6 nimetatud nõuete sisustamiseks tegevuskoha ruumidele ja sisseseadele kõrvaltingimusi kooskõlas haldusmenetluse seaduse §-s 53 sätestatuga.

(8) Õe vastuvõtuteenuse ja koduõendusteenuse osutajal peavad olema immuniseerimise teostamiseks järgmised ravimid:

- 1) 0,1%-line epinefriini süstelahus;
- 2) 0,9%-line naatriumkloriidilahus;
- 3) antihistamiinikum.

(9) Koolitervishoiuteenuse osutajal peavad olema lisaks lõikes 8 sätestatule järgmised ravimid:

- 1) paratsetamool 500 mg;
- 2) salbutamool inhalatsiooniaerosool;
- 3) süsivesikud 10%-lise infusioonilahusena ja tablettidena;
- 4) vahend põletuse esmaabiks.

(10) Lõike 8 punktis 1 nimetatud ravim peab õendusabiteenuse osutajal olemas olema peale tegevusloa väljastamist.

3. peatükk

Õendushaiglas iseseisvalt osutatavad õendusabiteenused

§ 7. Õendushaiglas iseseisvalt osutatavad õendusabiteenused ja nende hulka kuuluvad tegevused

(1) Õendushaiglas osutatakse iseseisvalt statsionaarset õendusabiteenust (edaspidi *statsionaarne õendusabiteenus*) ja ambulatoorseid õendusabiteenuseid, välja arvatud koolitervishoiuteenus.

(2) Õendushaiglas osutatavate õendusabiteenuste hulka kuuluvad tegevused on sätestatud käesoleva määruse § 3 lõigetes 2 ja 5.

(3) Statsionaarne õendusabiteenus peab olema kättesaadav ööpäev läbi lähtuvalt patsiendi vajadustest.

§ 8. Statsionaarse õendusabiteenuse osutamine

(1) Statsionaarset õendusabiteenust osutatakse vähemalt kolmeaastase kliinilise töö kogemusega õe koordineerimisel õendushaiglas või ka üldhaiglas, keskhaiglas, piirkondlikus haiglas, taastusravihaiglas ja kohalikus haiglas, millel on tegevusluba iseseisva statsionaarse õendusabi osutamiseks.

(2) Statsionaarse õendusabiteenuse osutamisel peab olema tagatud vähemalt pooleteise tööajaga õe ja kahe täistööajaga hooldustöötaja teenus kuni 20 patsiendi kohta, neist ööpäev läbi vähemalt ühe täistööajaga õe ja hooldustöötaja teenus.

(3) Statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks peab haigla töötajate koosseisus olema sotsiaaltöötaja.

(4) Statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks peab patsientidele olema haiglas tagatud vajadusel korral füsioterapeudi ja tegevusterapeudi teenuse kättesaadavus.

(5) Statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks peab patsientidele olema haiglas tagatud arsti konsultatsioon vähemalt üks kord nädalas iga patsiendi kohta.

(6) Statsionaarset õendusabiteenust osutaval õendushaiglal peab olema leping eriarstiabi osutajaga labori- ja radioloogiateenuse osutamiseks.

§ 9. Nõuded statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks vajalikele ruumidele, sisseseadele, aparatuurile ja töövahenditele

(1) Statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks peavad olema täidetud vähemalt järgmised ruuminõuded:

- 1) patsientide ja nende saatjate ooteruum;
- 2) protseduuriruum pindalaga vähemalt 12 m²;
- 3) palatid pindalaga vähemalt 7 m² voodikoha kohta;
- 4) tualettruumid arvestusega üks WC-pott kaheksa voodikoha kohta, sealhulgas üks invatualettruum 20 voodikoha kohta;
- 5) üks dušikoht kaheksa voodikoha kohta ja pesemisruum lamava haige pesemiseks;
- 6) liikumisraviruum;
- 7) ruum surnute hoidmiseks.

(2) Statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks peavad olema tagatud järgmised töövahendid, sisseseade ja aparatuur:

- 1) EKG aparaat;
- 2) sondiga toitmiseks vajalikud vahendid;
- 3) põie kateteriseerimise vahendid;
- 4) peritoneaaldialüüsi tegemise vahendid;
- 5) stoomihooldusvahendid;
- 6) aspireerimis- ja hapnikravivahendid;
- 7) tegevus- ja füsioteraapia vahendid;
- 8) vähemalt kaks komplekti ergonoomilisi abivahendeid patsiendi voodis liigutamiseks ja tõstmiseks, transpordiraam ja liikumise abivahendid;
- 9) vähemalt üks tõstuk 40 voodikoha kohta ning üks pesemistool ja tõstuk-pesemistool 20 voodikoha kohta;
- 10) vähemalt neli potikõrgendust ja potitooli;
- 11) vähemalt kolm ratastooli ja kümme eri liiki kõndimise abivahendit 20 voodikoha kohta;
- 12) siibripesumasin;
- 13) üks personali väljakutsenupp iga voodi, tualettruumi ja üldruumi kohta;
- 14) päästelohisti iga voodikoha kohta.

(3) Ravimite manustamisel ja vaktsineerimisel lähtutakse § 6 lõikes 6 sätestatust.

(4) Terviseametil on õigus kehtestada lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete sisustamiseks tegevuskoha ruumidele ja sisseseadele kõrvaltingimusi kooskõlas haldusmenetluse seaduse §-s 53 sätestatuga.

4. peatükk Rakendussätted

§ 10. Üleminekusätted

(1) Määruse § 3 lõige 6 kehtib kuni 2031. aasta 31. detsembrini.

(2) Tervishoiuteenuse osutaja ja Tervisekassa vahel sõlmitud lepingud, mis on kooskõlas §-s 11 nimetatud määrustega, kehtivad lepingu tähtaja lõpuni.

§ 11. Määruste kehtetuks tunnistamine

Määrusega tunnistatakse kehtetuks:

- 1) sotsiaalministri 13. jaanuari 2014. a määrus nr 3 „Õendushaiglas iseseisvalt osutada lubatud õendusabiteenuste loetelu ja nende hulka kuuluvad tegevused ning nõuded statsionaarse õendusabiteenuse iseseisvalt osutamiseks vajalikule töötajate koosseisule, ruumidele, sisseseadele, aparatuurile ja töövahenditele“;
- 2) sotsiaalministri 13. augusti 2010. a määrus nr 54 „Koolitervishoiuteenust osutava õe tegevused ning nõuded õe tegevuste ajale, mahule, kättesaadavusele ja asukohale“;
- 3) sotsiaalministri 13. augusti 2010. a määrus nr 55 „Iseseisvalt osutada lubatud ambulatoorsete õendusabiteenuste loetelu ja nende hulka kuuluvad tegevused ning õendusabiteenuste osutamise tingimused“;
- 4) sotsiaalministri 13. augusti 2010. a määrus nr 56 „Nõuded ambulatoorse õendusabiteenuse iseseisvalt osutamiseks vajalikele ruumidele, sisseseadele, aparatuurile, töövahenditele ja ravimitele“;
- 5) sotsiaalministri 11. juuni 2001. a määrus nr 58 „Õendusabi erialade loetelu“.

§ 12. Määruse jõustumine ja rakendamine

- (1) Määruse § 5 rakendatakse kuni 30. augustini 2025. a.
- (2) Määruse § 5¹ rakendatakse alates 1. septembrist 2025. a.

(allkirjastatud digitaalselt)
Riina Sikkut
terviseminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Nele Labi
kantsleri ülesannetes